

Lovudkastets § 1 med de dertil stillede Endringsforslag samt den af Udvalgets Fleertal foreslaaede nye § 2 under Forhandling.

Ordføreren (Lehmann): Det gjør mig ondt for Sagens Skyld, at det er mig, der i denne Sag skal optræde som Ordfører, da jeg havde haabet, at det vilde være tilfaldet En, i hvis Mund de i Betænkningen indeholdte Forslag kunde have haft Charakteren af Tilbud, hvilket vilde have givet dem en særlig Betydning. Det vilde ogsaa være lykkelig, saafremt det var kommet dertil, hvortil der under Forhandlingen en Tid var al Udsigt, at Udvalget havde kunnet forene sig om en fælles Indstilling, hvortil vi alle kunde have sluttet os. Jeg troer, at det vilde have været meget ønskeligt, om det i nærværende Sag kunde være skeet. Thi ihvorvel det er indlysende, at Ingen af Udvalgets Medlemmer har havt nogen anden Fuldmagt end den, der ligger i Thingets Valg, er det paa den anden Side indlysende for Enhver, at efter Udvalgets hele Sammensætning vilde en til en vis Grad eenstemmig Udtalelse fra sammes Side tildeels have haft Charakteren af en Overenskomst. Det vilde i ethvert Fald kunne betragtes som et godt Varsel om, at der vilde være baaret Vej for en mere indgribende Overenskomst end nu. Dette er imidlertid ikke skeet. Der er bleven kastet ind i Forhandlingerne en heel Deel Paastande, som jeg ikke har nogen stor Frygt for skulle gaae igjennem, men som klarligen vise, at en Overenskomst ikke er bragt istand; der i saa Fald vel ikke vilde fremtræde som en Fred — dertil er Spørgsmaalet for ringe, men i hvert Fald som en Vaabenstilstand indtil videre. Dette Haab er ikke gaaet i Opfyldelse. Det vil paa den anden Side sees, at der i Udvalget dog har været et lille Centrum, der har holdt Traaden gaaende, og jeg tør haabe, at om der end ikke fra Udvalgets Side foreligger Udtalelser, der kunne indeholde en Slags Forjættelse og virkelig Overenskomst, ville Udvalgets Udtalelser muligt dog fremkalde saadanne Bedtagelser fra Thingets Side, der som et Slags Tilbud fra Landssthinget kunne foreligge Folkethinget, og som man da maaskee vilde betænke sig paa at slyde fra sig for Ti-

den, saalænge der ikke er Udsigt til at faae noget Andet og Bedre. Det vil af Betænkningen sees, at et af Udvalgets Medlemmer, i alt Fald principaliter, har stillet sig i Mod sætning til hele Spørgsmaalet. Jeg troer, at det vilde være correctest, om han vilde finde sig foranlediget til at udtale sig om sit Standpunkt i saa Henseende, forinden der af Ordføreren ansøres, hvad der fra hele Udvalgets Side vilde være at erindre.

Carlson: Naar jeg principaliter har indstillet, at Thinget vilde forkaste Lovforslaget og for Diebliffet blive staaende ved Fæstevæsenet, som det er, da er det, som jeg har tilladt mig at udtale i Betænkningen, hovedsagelig; fordi jeg ikke troer, at man kan ordne dette Forhold uden i Forbindelse med den øvrige Landholvgivning. Man kan efter min Overbeviisning ikke ordne det saaledes, at man kan sige, at det er en alsidig Ordning, der tager alle de Hensyn, som bør tages, og hvis Resultat vil være en Lovgivning, der passer til Nutidens Forhold og de statsøkonomiske Anskuelser, som nu ere gjældende. Jeg har yndet denne Overbeviisning, først ved at betragte Forholdene selv og dernæst ved at see hen til Sagens Historie. Jeg har seet og i sin Tid fulgt det nogenlunde nøjagtigt, at der har været gjort forskjellige Forsøg paa at ordne Fæsteforholdet, som oftest idet man er gaaet ud fra, at den Tilstand, man maatte ønske fremkaldt, var almindelig Selveiendom; men jeg har ogsaa seet, at disse Forsøg af forskjellige Grunde ere strandede. Jeg har en Tidlang overladt mig til det Haab, at der mellem Parterne vilde komme Noget istand, der kunde ansees som en Overenskomst. Jeg har haabet det saa meget mere, som Ingen mere end jeg kan føle Betydningen for Fædrelandet deraf. Jeg troer, at den Tid maa komme, da de forskjellige Besiddere og Brugere af Jord maage føle, at de væsentlig have de samme Interesser. Jeg har haabet, at denne Tid var kommen, men jeg maa tilstaae, at efter de Erfaringer, som jeg i den seneste Tid har gjort, er for Diebliffet dette Haab glippet. Jeg troer, at det i dette Diebliff vil være vanskeligt at komme til en Over-